

Oslo 16.4.2018

Til Stortingets familie- og kulturkomité
Fra organisasjonens Voksne for Barn

Høring Representantforslag om et offentlig og ideelt drevet barnevern

Dokument 8:161 S (2017-2018)

Voksne for Barn støtter helhjertet de to forslagene i Dok 8: 161 S, og vi ønsker å knytte noen tilleggskommentarer til forslagene som kan styrke begrunnelsen ytterligere. Vi kommer også med forslag til endringer i mandatet for det pågående fosterhjemsutvalget.

Voksne for Barn er en ideell medlemsorganisasjon som særlig arbeider med utfordringene knyttet til barns psykiske helse og oppvekstvilkår. Et av våre mål er å bidra til å hindre utenforskap og utjevne sosiale ulikheter både i barndommen og i et livsløp. Barn som har en vanskeligere oppvekst enn andre barn på grunn av foreldenes manglende omsorgsevne, og som fått hjelp fra barnevernet gjør det dårligere på grunnskolen, dropper oftere ut av videregående opplæring og har større utfordringer i overgangen til voksenlivet enn andre unge. Dette henger sammen med at disse barna gjennomgående har hatt vanskeligere oppvekstvilkår enn andre barn – en situasjon som ofte er knyttet til utfordringer i foreldrenes omsorg. Sammenhengen mellom lav inntekt, lav utdanning og tapte leveår er en stor utfordring for hvordan vi innretter fordelingspolitikken og ansvaret for organiseringen av velferdstjenester. Voksne for Barn mener derfor at de midler som Stortinget bevilger til barnevernet – både til barnevernsinstitusjoner og til fosterhjemsomsorgen - skal komme barna til gode i et profittfritt barnevern uten kommersielle aktører.

Barnets beste

I følge barnekonvensjonen artikkel 3 og Grunnloven artikkel 104 andre ledd som bygger på FNs barnekonvensjon, skal «barnets beste» være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn. Voksne for Barn mener dette hensynet også må legges til grunn for utvikling og drift både av barnevernsinstitusjoner og fosterhjemtjenesten for å sikre at midlene kommer barna til gode.

Et forbud mot bruk av kommersielle aktører i barnevernet bør hjemles i barnevernloven.

Ideelle virksomheter har historisk sett alltid vært forløpere og viktige premissleverandører for utvikling av det velferdssamfunn vi har i dag. Driften er basert på prinsippet ” non-profit”, hvor eventuelle overskudd på driften tilbakeføres i sin helhet til virksomheten. Som en ideell organisasjon støtter Voksne for Barn at både institusjonsbarnevernet og fosterhjemtjenesten drives av offentlige og ideelle aktører og ikke av kommersielle interesser. Vi er derfor enige om målet om at det offentliges og det ideelles eierskap trappes opp gradvis, men savner en konkretisering av tidshorizonten både av hensyn virksomhetene og de ansatte.

Nei til fosterbarn som handelsvare

Da Stortinget drøftet Fosterhjemsmeldingen i 2016, var Voksne for Barn sterkt kritisk til omtalen av private aktører i fosterhjemtjenesten. Vi pekte på at meldingen hadde en uakseptabel ” ovenfra og ned holdning” uten barneperspektiv når den drøftet konkurranse om kjøp av fosterhjems plasser mellom private og offentlige aktører sett i et markedsperspektiv og bl.a. behovet for rammebetingelser som gjør at aktørene konkurrerer på like vilkår. Det fremgikk av meldingen at både private kommersielle og ideelle aktører tilbyr tjenester på fosterhjemsområdet. De kommersielle aktørene står for 70-80 prosent av det private markedet, og de ideelle står mellom 20-30 prosent av det private markedet. Vi fant det helt uakseptabelt at de mest sårbare barna er handelsvare som medfører profitt for kommersielle aktører. Voksne for Barn ba derfor komiteen sikre systemer som medfører at fosterbarn ikke blir handelsvare.

Endring av fosterhjemutvalgets mandat

Sammen med de to organisasjonene Landsforeningen for barnevernsbarn og Barn av rusmisbrukere fikk vi gjennomslag i Stortinget ved behandlingen av fosterhjems meldingen for en NOU om fosterhjemsomsorgen for å få en helhetlig gjennomgang. Dette ble fulgt opp da regjeringen 21. april 2017 oppnevnte et offentlig utvalg som skal gjennomgå rammebetingelser for ordinære fosterhjem. Utvalget skal levere sin utredning i desember 2018. Utvalget skal i hovedsak utrede hvordan økonomiske rammebetingelser sammen med faglige rammebetingelser og andre tjenester i kommunen på en best mulig måte kan bidra til en helhetlig støtte til barnet og fosterfamilien. Formålet med utredningen er å utrede rammevilkårene, og å foreslå endringer som kan føre til større forutsigbarhet, mer trygghet og bedre tilpasset tiltak. Voksne for Barn foreslår at fosterhjemsutvalget i tillegg får i oppdrag å utrede hvordan kommersielle aktører kan fases ut av fosterhjemtjenesten slik at hele barnevernet drives i offentlig og ideell regi.